

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Острозька академія"
Освітня програма	23152 Психологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	053 Психологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

02.06.2020 р.

Справа № 0347/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,

Анжеліка Герасименко,

Шандор Федір,

Фісун Олександр Анатолійович,

Фалько Наталя Миколаївна,

Скрипник Тетяна Вікторівна,

Орловська Юлія Валеріївна,

Оксамитна Світлана Миколаївна,

Кужелєв Михайло Олександрович,

Кривенко Ірина Степанівна,

Ігнатюк Анжела Іванівна,

Жарова Любов Валеріївна,

Вершиніна Дарина Миколаївна,

Величко Олександр Петрович,

за участі запрошених осіб:

Кривицька Ольга Романівна – представник ЗВО,

Матласевич Оксана Володимирівна – гарант ОП,

Бохонкова Юлія Олександрівна – керівник експертної групи,

Коваленко Олена Григорівна – член експертної групи,

Чупіна Катерина Олександрівна – член експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Національний університет "Острозька академія"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	23152
Назва ОП	Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 14, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі ОП сформульовані коректно, у них відображена практична орієнтованість програми, орієнтація на підготовку широкопрофільного фахівця-практика. У цьому практико-орієнтованому аспекті цілі ОП повністю вкладаються у стратегічні орієнтири ЗВО, яким декларується "трансформація освітнього процесу з орієнтацією на формування практичних навичок здобувачів освіти". Доволі унікальним є фокус програми на формування морально-етичних компетентностей, що мають важливе значення для майбутніх психологів.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Представники ОП широко співпрацюють з різними стейкхолдерами та демонструють чіткі конкретні результати такої взаємодії, коли побажання враховуються як при проектуванні ОП, так і при перегляді її змістового наповнення. Серед хороших практик слід відзначити врахування думки не лише здобувачів, випускників та роботодавців, але й батьків здобувачів, ідеї яких враховані при плануванні співпраці з організаціями у контексті неформальної освіти здобувачів.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ОП проектується та переглядається з урахуванням потреб ринку праці (його широкого запиту) - щодо клінічної, дитячої, організаційної психології тощо. Для реагування на затребувані професії сучасності, в структуру ОП вводяться нові ОК, що дають змогу здобувачам ознайомитися зі специфікою цих напрямів («Психологія лідерства та організаційних інновацій», «Ергономіка та психологія праці», «Психологія управління та бізнесу» тощо). Хоча у відомостях самооцінювання ОП зазначено, що регіональний контекст ніяк не враховувався при її проектуванні, ЕГ відзначає його елементи у введенні окремих обов'язкових та вибіркового ОК. Вважаємо за доцільне звернути увагу представників ОП, що врахування регіонального аспекту (трактування його можливе й у доволі широкому сенсі) є таким, що може якісно вдосконалити ОП, надати їй випускникам можливості легше пристосуватися до вимог ринку праці, на якому вони будуть працевлаштовуватися. Водночас, нестача такої візії у творців ОП може дещо

перешкоджати її ефективній реалізації. Це також відображено у тому, на досвід яких ЗВО рівняється ця ОП при її створенні: серед зазначених у відомостях самооцінювання представлений лише один вітчизняний ЗВО, що ГЕР не може вважати достатньо виправданим, адже підготовка здобувачів, відповідно до даних відомостей самооцінювання, відбувається перш за все для українського ринку. Тому, попри очевидну позитивну оцінку орієнтації на європейські практики, вважаємо за доцільне для творців ОП звернути увагу на досвід вітчизняної вищої освіти в галузі психології та зважити на регіональний контекст її реалізації.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Загальна відповідність. Погоджуємося із зауваженням ЕГ щодо необхідності удосконалення формулювання програмних результатів в освітній програмі. Також, перелік компетентностей, які здобуваються на ОП, слід привести у повну відповідність Стандарту.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Часткова невідповідність – існують розбіжності у даних: у відомостях самооцінювання зазначено 177 кредитів обов'язкових та 63 кредити вибіркових дисциплін; згідно з описом ОП 2019 року на веб-сайті – 175 кредитів основних обов'язкових та 65 кредитів <https://www.oa.edu.ua/ua/abiturijentovi/bachelor/specialities#6840>), а в ОП завантаженою в системі 180 кредитів – основних предметів.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Логіко-структурна схема, представлена в представленому на публічне обговорення проекті ОПП (<https://drive.google.com/file/d/12-c3DRFwj7UTyGeRTLrKdRzr1nInPlSB/view> , сторінка 21) надзвичайно заплутана, складна та практично неможлива до прочитання і розуміння (тим більше, що у ній використовуються шифри дисциплін, очевидно прийняті у ЗВО). То ж вона потребує відображення у більш доступній формі (тим більше, у документі, який виноситься на публічне обговорення та може бути прокоментований не лише фахівцями з галузі, але й іншими стейкхолдерами). В самому описі ОП на веб-сайті (https://www.oa.edu.ua/ua/osvita/ects/info_prog/bachelor/#6838-2019), логіко-структурна схема узагалі не відображена для жодної версії ОП, починаючи з 2016 року. Водночас, відповідно до матриць відповідності на с.18-20 згаданого проекту ОПП, а також поданого у відомостях самооцінювання аналізу, ПРН досягаються як через вивчення окремих ОК, так і через використання специфічних форм та методів навчання, що дає підстави вважати ґрунтовний підхід до проектування ОП.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Загальна відповідність

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Формування індивідуальної освітньої траєкторії на ОП реалізується перш за все через можливість вибору ОК (обсягом 65 кредитів, відповідно до веб-сайту) із загально-університетського переліку або із переліку дисциплін, запропонованих кафедрою психології та педагогіки. Останні поділені на змістовні блоки. Порівняно із 2016 роком, коли здобувачам було запропоновано два таких змістових фахових блоки (Клінічна психологія та Психологія розвитку), у 2020/2021 н.р. на вибір є ОК із трьох блоків (Клінічна психологія, Дизайн-мислення та психологія розвитку, та Вікова та педагогічна психологія, відповідно до даних з веб-сайту https://www.oa.edu.ua/ua/osvita/vybirkovyi_dystrypliny#collapseTwo). Відповідно до Порядку проведення запису на вибіркові дисципліни... (https://www.oa.edu.ua/publik_information/zapys_vybirkovyi_dysc.PDF), п.1.3: "Вибір дисциплін

може бути реалізований у двох формах: вибір дисциплін за блоками дисциплін (вибір на весь період навчання), вибір окремих дисциплін з переліку (на наступний навчальний рік)". Тобто, якщо здобувач цікавить якась із дисциплін у блоках, то вони повинні вибрати весь блок, адже "якщо здобувач ... обирає блок вибіркових дисциплін... то робить це один раз на весь термін навчання" (п.2.6). Відтак, це суттєво обмежує можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. До того ж, вибір здійснюється "упродовж третього-четвертого тижнів навчання у другому семестрі" (п.4.1), тобто, такий вибір блоку має відбутися на 1 курсі; то ж, якщо його уподобання чи пріоритети зміняться впродовж наступних років навчання, змінам його вибір не підлягає, адже "здобувач ... не має права відмовитися ... від обраних ним ... блоків ... оскільки це буде вважатися академічною заборгованістю" (п.5.4). Відповідно до наданої інформації під час засідання ГЕР, список вибіркових дисциплін щороку оновлюється, утім, вбачаємо за доцільне для ЗВО відійти від такого формату вибору та забезпечити для здобувачів формування індивідуальної траєкторії навчання. Звертаємо увагу також на те, що у зазначеному документі йдеться про доволі великий обсяг здобувачів, мінімально необхідний для відкриття вибіркового ОК (за винятком деяких специфічних ОК як іноземні мови чи дисципліни, що обмежені умовами, наприклад, потребують використання комп'ютерної техніки та лімітовані обсягом одиниць цієї техніки в аудиторії) – 25 осіб. Зважаючи на те, що у відомостях самооцінювання наведені дані про набори здобувачів і лише один із 4 років навчання має набір понад 50 осіб, фактично, вибір курсу здобувачами у значній мірі обмежений до 1-2 дисциплін-блоків. ГЕР вважає, що таке зауваження є суттєвим і значно обмежує права здобувачів на цій ОП та у ЗВО в цілому (оскільки документ є інституційним та поширюється на усі ОП бакалаврського, магістерського рівнів та ОП з підготовки докторів філософії).

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ЕГ вказує, що обсяг практичної підготовки здобувачів на ОП складає 15 кредитів, розподілених на 3 види практик, одна з яких – педагогічна, дві – психологічні. Хоча побажання щодо введення педагогічної практики висловлене самими здобувачами, вбачаємо за доцільне звернути увагу на те, що ОП позиціонується як практико-орієнтована у сфері психології, тому фактичний обсяг практичної підготовки саме з психології ще менший. У проєкті ОП 2020 року (<https://drive.google.com/file/d/12-c3DRFwj7UTyGeRTLrKdRzr1nInPLSB/view>) представлені 4 види практик такого ж обсягу (15 кредитів), які у більшій мірі відображають змістовно можливості підготовки фахівця-практика.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Повна відповідність

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійного стандарту за спеціальністю немає

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Загальна відповідність

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Навчання за дуальною формою не здійснюється

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Загальна відповідність

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Загальна відповідність

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО розроблена нормативна база для визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, та є практики такого перезарахування для здобувачів при переході з інших ЗВО (двоє студентів) та в результаті навчання у програмах міжнародних студентських обмінів (один студент). Перезарахування РН, здобутих в інших ЗВО, відбувається шляхом закриття студентом академічної записки через атестацію з відповідних навчальних дисциплін, перезарахування РН, здобутих в рамках програм академічної мобільності відбувається без додаткової атестації.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Положення про навчально-методичне забезпечення ЗВО, на яке посилаються у відомостях самооцінювання, немає чіткого механізму урегулювання процедур перезарахування результатів, отриманих в неформальній освіті, а його п.4.7.2. делегує це рішення на розсуд викладачів, адже у ньому зазначено, що "основним призначенням робочої програми навчальної дисципліни є ... встановлення відповідності при зарахуванні результатів навчання, отриманих в ... у неформальній та інформальній освіті". То ж загально-університетського механізму урегулювання такого визнання результатів немає, що вважаємо таким, що потребує виправлення - рекомендуємо впровадити відповідне положення або включити такі правила визнання РН, отриманих у неформальній освіті, в інші відповідне положення на рівні ЗВО. І хоча на ОП наводяться приклади локального (в межах окремих ОК) визнання таких РН, по-перше, з огляду на відсутність інституційного механізму їх урегулювання, вони не мають достатніх підстав, по-друге, не наведено доказів того, що студенти користуються такою можливістю.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

На ОП практикуються різноманітні форми та методи викладання, більшість з яких узгоджуються із ПРН, на досягнення яких спрямовані. Здобувачі комунікують з викладачами у формі електронного листування задля висловлення побажань щодо коригування форм і методів навчання, та через відповідні опитники наприкінці кожного семестру, де висловлюють власні враження від пройденої дисципліни. Опитник поділений на дві частини та містить запитання про лекційні та семінарські заняття. Водночас, відповідно до наданих звітів, у 2018/2019 році тільки 3 здобувачів цієї ОП взяли участь в опитуванні (та 12% здобувачів усього ЗВО), що, очевидно, не дає репрезентативних результатів. У 2019/2020 році частка опитаних здобувачів була збільшена (в середньому 25% представників кожного курсу, що, утім, все одно складає всього 5-6 осіб). Відтак, рекомендовано мотивувати здобувачів до участі в опитуваннях задля отримання більш повної картини. Також, деякі твердження опитника – про те, чи лектор або викладач практичних занять "професійно володіє матеріалом" – потребують переформулювання, адже здобувачі не можуть оцінити власне професійності викладача, самі ще не будучи експертами-професіоналами в галузі. Щодо академічної свободи, студентам пропонується вільний вибір тематики навчальних наукових досліджень, баз практик тощо.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

В рамках дисципліни викладач комунікує щодо організації курсу зі студентами під час перших занять. Крім того, доступ до навчальних матеріалів, зокрема, до робочих програм дисциплін, у яких подана інформація щодо організації курсу, подана на хмарному середовищі ЗВО та на базі Moodle. Із матеріалів, доступних на веб-сайті ЗВО до засідання ГЕР, інформація про ОК подана у дуже неповному вигляді – в описах бракувало форм та методів поточного контролю, завдань для практичних занять, самостійної роботи, переліків рекомендованої літератури, результати навчання були сформульовані у категоріях "знати-вміти" і ніяк не відображали ПРН, подані в описі ОП. Доступ до матеріалів 2019 року був наданий після зауважень ГЕР (<https://www.oa.edu.ua/ua/abiturijentovi/bachelor/specialities#6838-2019>, https://www.oa.edu.ua/ua/departments/politics/pim_psy/anotacija_kursiv). Аналіз цих анотацій зразка 2019 року дає підстави говорити про загальну відповідність критерію та доволі ґрунтовний підхід до розробки робочих програм дисциплін.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Дослідницька робота на ОП інтегрована у навчальний процес. Зокрема, здобувачі 3 року проводять емпіричне дослідження та пишуть на його основі курсову роботу, здобувачі 4 року за результатами науково-дослідної практики повинні представити своє дослідження на конференції та опублікувати наукову статтю (в основному - на внутрішніх конференціях у ЗВО, серед яких - конференція для студентів та молодих вчених і студентсько-викладацька конференція або у студентському науковому збірнику "Студентські наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Соціально-політичні науки», де окремий розділ присвячено секції "Психологія"). Таку інтеграцію дослідницької діяльності у навчальний процес вважаємо хорошим зразком для наслідування на відповідних ОП. Здобувачі на ОП є учасниками та призерами Всеукраїнських олімпіад та конкурсів наукових робіт (як доказ надано дипломи 4 здобувачів). При кафедрі, що реалізує програму, діють наукові гуртки, до діяльності яких залучена частина здобувачів.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Доступні на веб-сайті до оприлюднення першого проекту висновку ГЕР робочі програми (анотації дисциплін) (https://www.oa.edu.ua/ua/osvita/ects/info_prog/bachelor/#7027-2016) не надавали жодної інформації про матеріали, на основі яких розроблені ці ОК, та у більшості випадків містили лише загальний перелік тем та форми підсумкового контролю, вільного доступу до силабусів 2019 року не було. Після відповідних зауважень ГЕР ці матеріали були оприлюднені, та їх аналіз, порівняно із анотаціями дисциплін 2018 року, дає підстави стверджувати про суттєвий перегляд змісту самих дисциплін та форм подачі їх описів. Зокрема, з'явилися прописані результати навчання, що узгоджуються із ПРН на ОП, більш ретельно оформлені списки рекомендованої літератури, частина з якої англійською, пункт з описом політик академічної доброчесності тощо.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Інтернаціоналізація діяльності ЗВО на аналізованій ОП представлена головню через достатній рівень володіння іноземними мовами викладачами, написанням ними статей іншими мовами у закордонні видання та залученням до прочитання лекцій окремими професорами з-за кордону. Конкретних прикладів участі здобувачів та викладачів у проєктах міжнародної мобільності не надано. Рекомендовано посилити роботу ОП у цьому напрямку.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Загальна відповідність

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандартом передбачений комплексний кваліфікаційний іспит зі спеціальності та захист кваліфікаційної роботи, на ОП такі форми атестації введені з 2019 року, відповідно до вимог Стандарту.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Здобувачі інформуються про правила проведення контрольних заходів усно викладачем. Згідно зі звітом ЕГ та відомостями самооцінювання, вони також прописані у робочих програмах дисциплін. Анотації дисциплін зразка 2019 року розкривають форми та методи поточного контролю, критерії оцінювання. Об'єктивність екзаменаторів головню визначається можливостями системи Moodle до шифрування робіт та основною формою оцінювання – тестуванням. Процедури повторного проходження контролю та врегулювання конфліктів в межах процедури оцінювання відбувається згідно з відповідними положенням ЗВО. На ОП є практики застосування цих правил, здобувачі у фокус-групах не оскаржували їх.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність

(насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У відомостях самооцінювання зазначається, що "кожна робоча програма дисципліни містить пункт «Політика доброчесності», що містить посилання і вимогу до студента бути ознайомленим із Кодексом академічної доброчесності". Це підтверджено щодо анотацій ОК 2019 року, утім більш ранні версії таких описів в значній їх мірі не містили. На ОП справді присутні системні принципи контролю питання академічної доброчесності, зокрема, як і у всьому ЗВО, тут користуються вмонтованою в систему Moodle програмною можливістю перевірки завантажених робіт на антиплагіат, причому ця перевірка стосується усіх студентських навчальних робіт різних рівнів та ступенів складності, а також робіт, що публікуються у наукових виданнях. Культура дотримання політики антиплагіату наявна серед студентів, представники студентської ради та студентського самоврядування популяризують академічну доброчесність через власну веб-сторінку, мотиваційні відео-ролики, проведення заходів з цієї тематики. До трактування академічної доброчесності тут підходять дуже широко і вкладають у це поняття не лише плагіат, академічне шахрайство, списування тощо, але й "приниження людської гідності або дискримінацію будь-якого учасника освітнього процесу чи в інший спосіб посягання на права людини", згідно з п.2.2. Кодексу академічної доброчесності, https://www.oa.edu.ua/publik_information/CODEX.pdf. Положення Кодексу стосуються усіх учасників освітнього процесу, п.4.9 та 4.10 встановлюють можливі санкції, що накладаються в разі недотримання його положень (серед яких найжорсткіший - виключення із ЗВО), а розділ VI описує процедуру розгляду зафіксованих фактів порушення академічної доброчесності. На ОП декларовані випадки порушення академічної доброчесності здобувачами, накладені санкції стосувалися недопуску студента до складання підсумкового контролю. Водночас, у протоколі №3 засідання кафедри, що реалізує дану ОП, від 22.10.19, йдеться про те, що «максимальна допустима норма плагіату для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти становить 35%, а для другого (магістерського) - 25%». Це питання було прояснене на засіданні ГЕР – мався на увазі відсоток унікальності тексту, утім в такому формулюванні доносити інформацію до здобувачів щодо академічної доброчесності вважаємо некоректним.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

В результаті проведеного аналізу ЕГ у звіті зазначає про "окремих викладачів, які за дисциплінами, що викладають, не мають відповідної освіти або їхня наукова діяльність і досвід професійної діяльності частково відповідають дисциплінам, які вони викладають: магістр політології Балашова О.В. викладає Політичну психологію, але відповідних публікацій не має; кандидат псих. н. Волошина В.О. викладає Історію психології, але також не має відповідних публікацій; док. біол. наук Лисиця А.В. викладає Психофізіологію, Антропологію, Зоопсихологію та порівняльну психологію, проте підтверджень наукової і/або професійної діяльності з психології і антропології не знайдено, канд. мед. наук Гушук І.В. викладає Інженерну психологію і не має публікацій з психології і не здійснює професійну діяльність у цій галузі; канд. псих. наук Нікітчук У.І. викладає психологію консультування, а не має підтверджень про практичну підготовку (зокрема, у межах певного психотерапевтичного напрямку). Це зауваження ГЕР вважає достатнім для того, щоб говорити не тільки про не-зразковість, але й про неповну відповідність ОП за цим критерієм.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

При підборі викладачів на ОП керуються загально-університетськими положеннями, доступними на веб-сайті. Важливими критеріями відбору є кількість наукових праць кандидата, наявність підвищення кваліфікацій та стажувань (у тому числі закордонних), досвід викладання, практичний досвід роботи у професійній сфері, знання іноземних мов, володіння комп'ютерними технологіями. Цим забезпечується врахування як академічного, так і професійного аспектів кваліфікації викладачів.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Повна відповідність

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Повна відповідність

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Загальна відповідність

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Загальна відповідність

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Окрім загально-університетської інфраструктури, для досягнення ПРН за ОП, що має, відповідно до її мети, перш за все практичну орієнтацію, ЕГ відзначає наявність у ЗВО таких приміщень як "Майстерня практичного психолога для проведення занять із психокорекції та психотерапії; Науково-дослідна лабораторія з когнітивної психології (спеціальне приміщення, яке усуває зовнішні чинники, які можуть впливати на результати проведених експериментів)", що вважаємо добрими прикладами відповідності матеріально-технічної бази потребам конкретної ОП.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Повна відповідність

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Загальна відповідність. Утім, попри позитивну оцінку ініціативи створення у ЗВО "Майстерні практичного психолога", яка надає допомогу учасникам освітнього процесу ЗВО та є одночасно платформою для розвитку професійних компетенцій здобувачів за спеціальністю Психологія, хочемо зазначити, що вона навряд чи є повною заміною Психологічній службі ЗВО, обов'язковість якої вводить Наказом МОН № 509 від 22.05.2018 р. Відповідно до Положення про психологічну службу у системі освіти України, одним із принципів її роботи є дотримання норм професійної етики; етичний кодекс психолога передбачає відсутність подвійних стосунків у взаємодії психолог-клієнт. То ж, якщо робота Майстерні практичного психолога забезпечується НПП та здобувачами за спеціальністю Психологія, це, по-перше, обмежує можливості самих здобувачів за ОП Психологія, по-друге, потенційно - й здобувачів інших ОП (для яких викладач цієї ОП може викладати, наприклад, вибіркову дисципліну) на користування такими послугами без порушення цього принципу. Тому рекомендовано розглянути ідею щодо створення відповідної служби, яка паралельно із "Майстернею..." працюватиме для забезпечення потреб здобувачів, які, в силу певних обставин, не можуть скористатися послугами "Майстерні...", а також для працівників ЗВО, які теж можуть мати потребу в психологічній підтримці та супроводі.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Загальна відповідність

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Повна відповідність

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Повна відповідність

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Згідно з Положенням про навчально-методичне забезпечення (п. 2) (https://www.oa.edu.ua/publik_information/polojennia_nmz.pdf), у ЗВО передбачений щорічний перегляд ОП. Відповідно до наведених у звіті ЕГ документів, ОП дотримується цієї регулярності та щороку переглядається. Суттєвих змін, утім, зазнала ОП тільки двічі – у 2017 році було суттєво скориговано її логіко-структурну схему та наповнення ОК, у 2019 році – переглянуто набір компетентностей відповідно до затвердженого Стандарту та побажань стейкхолдерів.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі отримують можливість залишати свої відгуки та побажання щодо окремих ОК через електронні опитування, їх зведені результати публікуються на веб-сайті. Проводять, от, є Утім, репрезентативність цих опитувань викликає сумніви: так, відповідно до звіту 2018/19, опитали 12% студентів усього ЗВО, з них 3 представників ОП Психологія. Та навіть ці троє оцінили на 3,9 деякі аспекти (Лектор використовує презентації, аудіовідео-записи, схеми, таблиці, карти тощо, Заняття були цікаві), про що ніде у подальшому реагуванні ОП та виправленні цих зауважень здобувачів не йдеться. Звіт 2019/2020 більш репрезентативний, тут зазначено, що участь в опитуванні взяли приблизно 25% студентів з кожного курсу, та немає відомостей про відгуки за окремими ОП. То ж отримані дані можуть бути неповними, відтак, доцільно мотивувати здобувачів до активнішого заповнення форм, зокрема, шляхом демонстрації їм реальних прикладів впровадження їхніх рекомендацій в освітній процес. Зокрема, в наведених у відомостях самооцінювання посилення йдеться про публікацію звітів на веб-сайті ЗВО щодо результатів опитувань, утім наведені звіти є дуже узагальненими (на рівні факультетів і подекуди - окремих ОП) та не відображають врахування результатів цих опитувань, що може стати вагомим мотиваційним фактором. Також, відповідно до наведеної ЕГ у звіті інформації від здобувачів за підсумками фокус-груп, опитування на електронну пошту вони отримують щомісяця, то ж, можливо, такий великий обсяг запитань виснажує і врешті демотивує до їх заповнення. Отже, вважаємо за доцільне рекомендувати переглянути підходи до опитування студентської думки та оптимізувати їх.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Повна відповідність

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Загалом, у ЗВО є злагоджена політика щодо роботи з випускниками. Утім, хочемо звернути увагу, що на веб-сайті розміщена форма опитування випускників (https://www.oa.edu.ua/ua/info/upravlinya_zvo/yakist_osvitnoyi_diyalnosti/monitoryng_yakosti_osvity), яка на час проведення аналізу доступ до заповнення форми відсутній (при переході за посиланням з'являється повідомлення по те, що "У форму "Моніторинг середовища Національного університету "Острозька академія"" більше не можна додавати відповіді").

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Загалом, ОП намагається реагувати на зауваження стейкхолдерів, утім, у цьому аспекті вважаємо за необхідне провадити цю роботу більш глибоко та системно, адже деякі зауваження, відповідно до цього звіту, залишаються без відповідей.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ОП вперше проходить акредитацію

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Із наведеної інформації у відомостях самооцінювання, наданих доказів ЕГ та аналізу веб-сайту ЗВО можна зробити висновок, що елементи внутрішньої системи забезпечення якості у ЗВО наявні та відбувається їх поступовий розвиток. Зокрема, слід відзначити роботу ЗВО, спрямовану на протидію академічній недоброчесності та діям, що ображають людську честь та гідність, намагання дослухатися до побажань здобувачів та інших стейкхолдерів. У той же час, говорити про повноцінно сформовану таку систему та відповідно по високу культуру якості наразі підстав ГЕР не бачить.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загальна відповідність

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Загальна відповідність

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Чимало матеріалів на веб-сайті не перебували у вільному доступі до зауваження ГЕР (наприклад, анотації дисциплін ОП 2019 року, перепосилання на Google-диск не давав змоги переглянути його вміст, лише попросити запит на це). Вважаємо це недостатньою прозорістю. Такий формат ускладнює доступ до інформації про ОП як для акредитаційної комісії, так і для будь-якого із учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкхолдерів, що потребує виправлення. Те ж саме стосується неможливості переходу за посиланнями щодо блоків вибіркокових дисциплін, побачити вмісту цих блоків не вдалося на час публікації цього висновку, адже доступ до них можливий лише за наявності запити (імовірно, тільки для внутрішніх користувачів ОА, що, утім, не є достатньою публічністю освітніх матеріалів, принаймні у їх анотованому вигляді). Доступ до нормативних документів ЗВО також подекуди обмежений (наприклад, неможливий вільний перегляд документів з блоку "Документи системи управління якістю" (https://www.oa.edu.ua/ua/info/upravlinya_zvo/yakist_osvitnyoi_diyalnosti/documents_suya))

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1.1. При перегляді ОП звернути увагу та врахувати регіональний контекст. Зважити на досвід вітчизняної вищої освіти в галузі психології та врахувати його при внесенні змін до ОП. 1.2. Удосконалити формулювання програмних результатів в освітній програмі та привести їх у повну відповідність Стандарту.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

2.1. Реалізувати систему, що забезпечить вільний вибір здобувачами дисциплін із переліку вибіркових, скасувавши блочний вибір, що здійснюється на весь період навчання і не може бути скоригованим. 2.2. Представити на веб-сайті описи освітньої програми у формі, що дозволяє ознайомлюватися із усіма компонентами цього опису, зокрема, із структурно-логічною схемою ОП. 2.3. Привести структурно-логічну схему у вигляді, доступний до розуміння та сприймання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

3.1. На рівні нормативних документів ЗВО запровадити чіткий механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

4.1. Забезпечувати безперешкодний доступ здобувачів до навчальних матеріалів. 4.2. Активізувати роботу на ОП у напрямку інтернаціоналізації, зокрема, залучати студентів до навчальних проєктів за кордоном, викладачів – до участі у програмах міжнародних академічних обмінів для стажування та викладання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

5.1. Посилити та систематизувати роботу на ОП щодо дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу.

Критерій 6. Людські ресурси

6.1. Забезпечити відповідність кваліфікації викладачів тим навчальним дисциплінам, які вони викладають.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

7.1. Розглянути доцільність створення окремого, відділеного від освітнього процесу психологічного консультативного центру в ЗВО, який буде відповідати принципам функціонування психологічної служби в системі освіти України.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

8.1. Оптимізувати залучення здобувачів до процедур перегляду ОП, зокрема, активізувати участь у студентських опитуваннях. 8.2. Розвивати внутрішню систему забезпечення якості ЗВО шляхом послідовних системних трансформацій на різних рівнях.

Критерій 9. Прозорість та публічність

9.1. Забезпечувати безперешкодний доступ до матеріалів ОП на веб-сайті ЗВО.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Острозька академія.PDF</i>	j1H+J3bVZfSTgPoZc5XUdy9jnZz4zMbWiT4JyN+oJG с=
Додаток	<i>ZAYAVA_MATSIYEVSKY.pdf</i>	Y2cFbEONp49ud3bKRB1sZmuYQGEiB1A8UJaqP4lF qW4=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ШАУЛЬСЬКА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА